

1. luku

TALVITIELLÄ

Oli vuoden 1975 viimeisen päivän varhainen aamu. Sinisenmustalla taivaalla tuikkivat himmeten vuoden viimeiset tähdet. Ne olivatkin ainoat tuikkeet hämärässä aamussa. Oli kuukadon aika. Silti vähäinen aamun valo loi hangelle hentoja varjoja. Puuton neva jatkui hämäränä vaaleutena metsäisen niemekkeen taakse kadoten. Harsomaisen kuuran ja lumen peittämät tutut maisemat näyttivät hämäryydessä oudoilta. Silloin tällöin kuului terävä paukahdus. Kahdenkymmenen viiden asteen pakkanen kutitteli puunrunkojen jännittyntä kosteutta.

Kylmyys ei tuntunut häiritsevältä. Minulla oli suorastaan kuumaa. Uppulumessa tarpomani pari kilometriä oli saanut paidanselkämäykseni kostumaan. Olin varmistanut ladulla tulevan savottamme talvitienpaikan. En halunnut Rennen hukkaavan kallisarvoista aarrettaan hetteikköiselle ja rimpiselle suolle. Tiesin, että hän rakasti Lorpattajaansa yli kaiken. Ainoastaan Siukku veti vertoja mustalle rumilukselle.

Renne Koponen oli pillarimies. Olin pestannut hänet tekemään yhtiömme talvisavotoiden tienpohjat. Kysyessäni hän lupautui mielellään. Puheenparret olivat entiset:

– Rennellä ei oo koskaan niin kiirettä. Hallituksen herrat saa ootella. Ja sittenhän se alkaakin jo pukkailla kevättä rintaan. Niin naisille kun Rennellekki. Työsarka on loppumaton...

Tiesin jo viime kesästä, että Rennellä oli tarkkaakin tarkempi ”katanta.” Vastakkaisen sukupuolen fyysisistä ominaisuuksista hän sanoi lukevansa kaiken. Kehonkieli varmisti näkemän. Eikä mikään jäänyt häneltä huomaamatta. Tulkinnoillaan Renne jatkoi naiset omiin ”katekorioihinsa.” Myös naisten sielunelämää hän sanoi lukevansa kuin avointa kirjaa. Tunteissaan pettyneet ja

surulliset naiset olivat hänen hoivaviettinsä pääasiallisin kohde. Iloisten ja elämänmakuisten kanssa Renne sanoi viettävänsä vain ”unohtumattomia hetkiä...”

Siukku oli hänen ymmärtäväinen vaimonsa. ”... on oltu kolmekymmentä vuotta yhdessä ja samaa maitovelliä syöty...” Eikä Siukku tuntunut suuttuvan Rennen hoitokäynneistä. ”Siukku ei oo pahansisäinen ja mustasukkainen mäkättäjä! Joillekin näkyy sattuneen semmoinenkin...”

Nyt hiihtelin Renneä vastaan. Jäin muutaman kymmenen metrin päähän seuraamaan hänen ja pettämättömän kaverinsa työskentelyä. Olin jo kesällä saanut mittaryhmäni kanssa esimakua nyt näkemästäni. Silloin olin ollut varma, että Renne ei saa romuaan talven tullen liikkeelle. Nyt jouduin perääntymään ajatuksestani. Jo tienvarressa oli Lorpattaja käynnistynyt nöyrästi kilisten ja vastannut kuskinsa kierroksennostoihin omistajansa sanoin ”vittuilematta!”

– Kuuntelehan poika! Eikö ookki Rennellä loistopeli? Ollaan mitä melkoinen porukka? Moni uusikin seiska olisi jo hyytynyt tähän lavetin viereen, hän puhui iloisena koneensa mustaa kylkeä taputtaen. – Me pojat sitä vai porskutellaan...

Jouduin myöntelemään nöyrästi Rennen puheet todeksi. Pieni epäily kaihersi kuitenkin mieltäni. Seuratessani heitä, jouduin ihmetellen nielemään uudestaan virinnee epäluuloni. Rennen ja Lorpattajan yhteistyö pelasi kannokossa ja paksussa lumessa kuin luomisentyö.

Välillä musta hirmu katosi melkein kokonaan lumivallien taakse. Mustaakin mustempi pakoputki vain vilahteli kinosten seassa kuin periskooppi. Putken päässä oleva läppä heilahteli harvan ja särkyneen loksutuksen tahdissa. Muinoin keltainen, aikojen saatossa tummaksi paahtunut koppi hytisi liitoksissaan kuin pärekori. Ympäriämme kaikki oli puhtaan valkeaa. Ainoastaan Renne ja Lorpattaja olivat mustia. Näky oli uskomaton. Aivan kuin jostain toisesta maailmasta.

Ulkomuoto petti pahemman kerran. Hirviö repi jäätyneestä suosta esiin valtaisan kannon. Armoa anovan ritisevän äänen jäl-

keen se keikkui Lorpattajan edessä vyöryvän lumimassan harjalla. Vuoroin sen suuri paalujuuri keikkui ylimmäisenä. Välillä taas sen suosta väkivalloin irrotetut ruskeat, joka suuntaan harottavat juuret viuhuivat päällimmäisenä. Sitten kanto hävisi lumen sekaan.

Kuin suutuksissaan musta viheliäinen kaivoi juurakon vielä esiin. Se rynnisti mustaa savua tuprautellen ja harventuneet telalapat läpättäen eteenpäin. Armottomalla voimalla se rusensi kilinän säästyksellä saaliinsa pirstaleiksi. Sitten Lorpattaja hautasi kannon ja juurenkappaleet lumen alle kuin saaliseläin saaliinsa. Jäljelle jäi vain kesäistä lämpöä höyryävä kolo. Luonnonkiertokulussa kannosta syntyy aikanaan uusi puu kantoineen ja juurineen. Silloin Lorpattaja kuskeineen ei onneksi ole enää elossa?

Ennen kuin Renne ehti usuttaa hirviönsä uuden kannon kimppuun hiihdin koneen kupeelle. Suolaaksoa hallinnut, omituisesti möyryynyt ääni vaimeni. Hetken oli aavemaisen hiljaista.

Mustuneeseen kesähaalariin pukeutunut Renne pujahti liukkaasti oviaukosta telan päälle seisomaan. Evässalkku hänen mustassa kädessään oli yhtä siisti kuin kesälläkin.

– Eikö ruvennukin tietä syntyyn? Passaa siitä tukkirekalla posottaa, hän kehaisi salkkuaan availlen. – Rennin ja Lorpattajan tekemillä teillä jousipakat kestää! On kun pöytälautaa...

Katsoin miestä ja konetta kunnioittavasti. Telan päällä seisova mustunut mies ja kone olivat kuin yhtä. Rennin käsissä olevia villaisia, joistakin kohdin vielä kellertävän valkeita kynsikkäitä myöten. Renne katseli minua hyväntahtoisesti valkeat hampaat välkkyen.

– Mitäpä nuori pomonalku noin tarkasti katteleepi? hän kysyi voileipäpakettiaan rapistellen. – Vaikka onhan meissä katsomista. Komia pari... Ihan kun minä ja Siukku!

Köhin kurkkuani ja vedin karvalakkiani syvemmmälle.

– Pitää paikkansa... Ethän suutu, jos sanon justiin sen mitä ajattelen?

– Me pojat sitä ei suututa. Ollaan nähty ja kuultu vaikka mitä, eikä olla suututtu. Meille on kyllä jostakin syystä vittuiltu! Syytä en tiedä. Aihetta ei oo ollut... Mitä nyt joskus pikkusen. Silloinkin se on yleensä johtunut väärinkäsityksestä...

Rennen iloinen olemus sai minutkin hyvälle tuulelle.

– Minusta sinä olet työllesi omistautuneen näköinen! Olette kuin yhtä rautaa. Sovitte toisillenne kuin vakka ja kansi.

Rennen kasvoille levisi vieläkin leveämpi hymy. Tutusti läski-voileipää kädessään pidellen hän katsahti kunnioittavasti mustaa kumppaniaan.

– Sinusta tullee hyvä pomo! Tuo on paras kehu mikä me ollaan koskaan saatu. Muuten. Onko sinulla silmissä samaa vikaa kun mulla? Näetkö naisen sieluun? Miten on sitten muu naisellinen olemus? Paljastaapiko mitään?

Vaistosin Rennen kysymyksen vilpittömyyden. Tunnustin reilusti oman huonouteni.

– Minä poloinen en näe naisissa muuta kuin vähän kurveja. Ja vain pikkusen jotain muuta... Sielu on täysi arvoitus. Olen kyllä kuullut jonkun sanovan, että ovat sieluttomia. Jos niin on, niin silloin tarvitaan sinunlainen mies.

– Elähän poika vähättele itseäsi. Äläkä rupea minua liikaa kehuskelemaan. Kukaan ei oo niin hyvä tai huono kun sanotaan. Pitääpi itsellä nähdä, Renne puhui leipää suussaan. – Ja minä poika neuvon sinua. Minähän kesällä lupasinkin... Opastan mielelläni naisasioissa ja muutenkin elämässä. Näen selvästi, että sulla on vastaanottavainen mieli.

En oikein jaksanut syttyä Rennen kehuista puheista.

– Hukkaan menevät semmoiset opastukset... Ei minusta tule koskaan tämän kummempaa.

– Minähän juuri äsken pääsin sanomasta! Et kaipaa kun hyviä neuvoja. Ja tietenkin hyvää harjoitusta Rennen valvovan silmän alla. Rupeavat salaisuudet paljastuun sullekin! Saatat yllättyä itsekin...

Vaikka Renne näytti päällepäin pukeutuneen kevyesti, häntä ei näyttänyt kylmä haittaavan. Läskillä päällystettyä voileipää mustustellen ja välillä maitoa pullosta ryypäten hän puheli telan päällä istuen. Itsekään en tuntenut kylmää. Ylläni olikin paksu turkishaalari ja väliasu.

– En vähättelekään. Ainakaan liian paljon. Mutta siihen sinun

naistieteeseen ei ole haluja perehtyä. Tavallisissa asioissa on ihan nokko.

– Nyt oot poika pahasti väärässä! Ei oo kysymys pelkästään naisista. Sama kategoria käy kaikkiin ihmisiin, Renne älähti kiivastuen. – Annapas minä selvitän. Eikö olisikin suuri etu, jos sinä tietäisit tarkkaan mitä toisen mielessä liikkuu?

– Niin... Miksei?

Rennellä ajatus juoksi kirkkaana. Silloin on helppo puhua.

– Normaali ihminenhan on jatkuvasti toisten kanssa tekemisissä. Ja sinusta on kasvamassa pomo? Joudut olemaan kahden verran semmoisissa tilanteissa. Sinä juuri tarvitsetkin äsken mainitsemiani taitoja. Tuntuuko sinustakin, että on näin?

Renne puhui oikeaa asiaa. Hän osui suorastaan asian ytimeen. Ujouteni häiritsi kanssakäymisiäni suunnattomasti.

– Vaikkapa lienee...? En oikein tiedä...

– Ei liene, kun se oleepi justiin noin! Ajattele nyt itsekin, hän puhui toista voileipää paketista ottaen. – Kuvittelepa; oot tärkeissä tilanteessa. Sulla ei kärsi epäonnistua. Jännittääkin sopivasti. Yhtäkkiä huomaatkin, että hallitset tilannetta suvereenisti. Miksikö? Siksi, että tiedätkin sen, että muut eivät tiedä sinun tietävän. Sulla onki äkkiä kaikki valtit kourassa...

Ilmeeni oli varmaan katsomisen arvoinen. En huomioinut edes Rennen iloisesti vilkkuvia silmiä.

– Nyt meni ulalle! Enkä ole vielä tähän päivään mennessä kovin isoja valttikortteja kädestäni löytänyt...

Renne ei hermostunut eikä kiivastunut. Valkeat hampaat vain välkkyivät, kun hän sysäsi lippalakkinsa takaraivolle.

– Renne ei oo tyhmä. Etkä sinäkään. Renne on luokitellut sinut jo monesti. Sulla on mahdottomasti käyttämättömiä voimavaroja. Ne pittääpi ottaa käyttöön! Ovat lahja sieltä jostain. Niitä ei pidä mennä tyyrään käyttämättöminä takasi. Silläpä Renne pyrkiikin konstein käyttään omansa jo maan päällä...

Renne ikään kuin säikähti omia puheitaan ja hiljeni melkein pä kesken lauseen. Itse yllätyin hänen puolittaisista kehuistaan.

– Olet varmaan oikeassa. Eiköhän se ihminen kasva tehtävien-

sä mukana? Tiukkapaikassa ei tunne itseään... Kuolemanhädässä-hän sitä pystyy sitten melkein mihin vain.

– Viimemainitut ovat peruja ihmisen alkutaipaleelta. Samasta voimavirrasta löytyy hullunkin hurja luonto, Renne selvensi.

– Tarkoitin ihan tavalliseen elämään annettuja voimia. Niitä on meillä kaikilla reservissä. Pitää vain katsella maalimaa mieli ja silmät avoinna...

Renne Koposen puheessa oli itsevarmuutta ja omanarvontuntoa. Itse katselin häntä alhaalta päin.

– Ei tämä kyllä vielä tällä syönnillä tainnut selvitä...

Kysymykseni vain lisäsi Rennen varmuutta.

– Minäpä selvennän. Kun puhuin äsken tietämisestä, tarkoitin sitä, että... Renne ryyppäsi välillä maitoa ja jatkoi selvitystään.

– ... havaitset muissa olevan epätietoisuuden. Mistäkö? Pienistä silmän liikkeistä, sanojen hakemisesta, epävarmasta istumisesta, äänensävyistä... Kaikesta mikä ei oo varmuutta. Semmoisesta se Renne huomaa. Ja saman näkkee jokainen, jolla on mieli vakaa ja harkintakyky tallella.

– Kenellä se on mieli vakaa? Harkintakykykin pettää toisinaan itse kullakin.

Renneä ei hetkauttanut mikään. Hänellä oli varmaan helppo elää.

– Ei siihen tarvitse olla ihmistä kummempi! Poliitikot ne kyllä ovat tavallista parempia. Huippuälystä ei oo kysymys. Vain siitä, että käytät niitä avuja mitkä sulle on annettu. Sinä tiedät sen, että muut eivät tiedä sinun tietävän... Se tuo itsevarmuuden ja harkintakyvyn.

– Olet sinä kyllä melkoinen sielun paloittelija, sanoin kunnioitusta äänessäni. – Joko omat taitosi ovat huipussaan? Onko sata lasissa?

– Ei veikkonen! Renne ilakoi. – Hyvä jos yllän kymmeneenkin prosenttiin. Viisitoista on ehdoton takaraja! Sen jälkeen ei ole takuita. Rupiaa päässä viheltään liian kylmästi...

– Joko sinullakin alkaa mennä yli? kysyin naurua pidätellen.

– Olet paloittelut ja hoitanut liian monta naista?

– Elä hyvä mies kuvittelekaan tuommoisia! Kyllä Rennellä vielä tekemistä riittää. Aikahan se vain loppuupi kesken. Taidot eivät oo hävinneet mihinkään. Ja silmä pelaa vieläkin. Vain ei se Rennelläkään mee aina niin, kuin ajattelen... Sattui syksyllä samanlainen vastapeluri...

Renne Koponen vaikenä kesken lauseen ja kaatoi termospullosta höyryävää kahvia. Minä seisoa töklötin suksieni päällä telan vieressä. Taivas kajotti hämärän kirkkaana yllämme.

Uteliaisuuteni heräsi.

– Vai sattui semmoinen? Kävikö köpelösti? Tunnut aina päällepäin niin riekkolaisen varmalta...

– Sattui! Renne hinkaisi ja ojensi höyryävän termospullonkorokin minua kohti. – Otahan tuosta lämmikettä. Jaksat paremmin kuunnella miten Renne-rukalle kävi.

Hän vetäisi takaraivolla olleen lippalakinsa melkein silmiensä tasalle. Puhaltelin kuumaksi osoittautuneeseen kahviin. Vähäisen tuttavuutemme aikana en ollut nähnyt Renneä yhtä alakuloisena kuin juuri nyt.

– Niin se kävi nyt Rennelle. Tämä nainen oli yliveto. Se ei ruvennut mahtuun katekorianiin. Eipä tietenkään... Sillä kun oli omat...

– Nehän piti olla vuorenvartat.

– Niinhän ne piti, Renne vahvisti. – Tällä kertaa ne olivat kuitenkin pelkkää hyytelövä. Renne liiskautui ihan lättänäksi. Vaimalta vieläkin pahasti itsetuntoa.

– No kerrohan... Jospa se vähän helpottaa.

Renne kohautti lakkinsa taas keikkumaan takaraivolleen.

– Kunhan et selvitä kenellekään. Menee viimeinenkin maine. Maailman murjomat jäävät vaille lohduttajaa...

– En tietenkään, lupasin höylysti. – Veikö se rahat?

– Ei Rennellä oo semmoisia, hän naurahteli taas entiseen tapaan. – Alku meni niin kun Renne oli ajatellutkin. Valitsin sen normaaliluokituksella. Se oli semmoinen säikähtäneen näköinen surusilmä. Rennellä pusertui heti vesitippa silmänurkasta...

Se oli helppo uskoa. Nytkin olivat kyöneleet likellä.

- Tietysti katseli sinua suoraan silmiin, kiirehdin sanomaan.
- Lieneekö vielä keikutellut vähän olkapäitään?

Ensimmäisen kerran tuttavuutemme aikana sain Rennen hämmästyttävään.

– Oppi on näköjään langennut hyvään maahan! Olin varma, että Renne sai uuden potilaan. Hoitelen pari kuukautta. Renne sytyttää uuden ilon surusilmiin. Aloittelin varovasti. Lohduttelin sanallisesti ja piirrättelin somia kuvioita hartioihin. Muutaman hoitokerran jälkeen se sitten ehdotti, että lähdetään ongelle... Että pidetään onkikilpailut. Vaikka ihmettelinkin, niin Renne meni suostuun. Tietenkin siinä oli se, että surusilmä tirautti vähän vesiä ja hiplasi käsiselkää...

– Tytöllä on näköjään ollut vuorenvarmat strategiat. Ne kuuluivat valtitt ovat siirtyneet jo kättelyssä hameen alle?

– Renne lennähti lankaan. Lammillekin piti kävellä monta minuuttia kilometriä. Tyttö kävellä lihmoi etupuolella iso reppu selässään. Perillä se nosteli repusta kaksi mankkaa ja onkivehkeet. Sitten se kysäisi, että ”Tuula–Anneli Rantanen vai Erkki Junkkarinen?” Renne kun ei oo ollenkaan musiikkimiehiä niin, vastasin, että ”Ihan sama.” Sitten surusilmä ehdotti, että ”Ongitaan kilpaa. Jos saat enemmän, saat kaiken. Toisinpäin saat vielä enemmän...”

– Onpas ollut jännä onkikaveri. Arvaan, että sait Tuula–Annelin?

Renne hipelöi taas lakkinsa eri asentoon ja kulautti kahvia.

– Renne sai Tuula–Annelin. Sitten ruvettiin onkiin kilpaa. Nainen hipsi satametrisen lammin toiselle puolelle. Ihmettelin, kun sieltä rupesi kuuluun hempijöitä valsseja. Tunnin päästä laskettiin saalis. Renne jäi pahasti alakynteeseen.

Aloin aavistella, että mistä oli ollut kysymys.

– Nyt tiedät varmaan jo itsekin että miksi? Et älynnyt soittaa sitä Tuula–Anneliasi.

– Ei Renne älynnyt ei! Aivorustinki sammasi pahasti... No, saaliin luvun jälkeen lähdettiin takaisin. Nainen hymyili Rennelle kauniisti ja puheli hellyttäviä. Renne oli mielissään. ”... saat vielä enemmän...”

Nyt lakki siirtyi taas silmien päälle.

– Meinaisi pikkuisen naurattaa... Eihän vain pojottanut muukin kuin järki?

– Ethän vain sinäkin ala vittuileen Rennelle? Tämä on jo muutenkin tarpeeksi vaikiaa.

– En ala... Kerrohan loputkin.

Renne ruuvasi korkin termospulloonsa ja pisti sen laukkuunsa.

– Sitten alkoikin Rennelle tuskien taival. Nainen lähti kävellä lipottelleen mahdotonta kyytiä. Pistelin puolijuoksua perässä. Puolen tunnin jälkeen Rennellä alkoi puhalluttaa raskaasti. Lisäksi mentiin koko ajan outoja maisemia. Nainen sanoi vain, että ”kohta kaikki selviää.”

– Olet ollut koulutuksessa. Jotkut naiset ovat kuulemma näpäriä sellaiseen.

Renne ei tykännyt sanoistani.

– Koulutuksessa... Kait se täytyy Rennellä myönnellä... Korpiröteikössä nainen pinkaisi juoksuun. Katosi kun maan nielemänä. Renne nojasi puuhun ja läähätti. Sitten kuului Rennen yläpuolelta räklättävä nauru. Se oli kipaissut ison kallion päällä olevan piikkilatvaisen männyntattaran pankkaoksalle ja nauroi. Silmät paloivat kuin kekäleet...

– On ollut raaka nainen. Rääkätä nyt tuolla tavoin siivoa miestä...

Renne muljautti minua äkäisesti.

– Nauru kylmäsi Renneä. Sitten se alkoi nimittelleen ja haukuun: – ”Räpätiräp! Iso musta sika taitaa olla kusessa! Väsyttääkö naistenkiusaajaa? Et selviä täältä ikinä pois.” En pystynyt sanomaan mitään. Henki kulki vinkumalla ja syvän pompotti. Päässäkin kohisi. Tuntui että pyörryn justiin. Nainen ei hellittänyt: – ”Tilurimpsis! Et tiedä naisesta yhtään mitään. Luulet vain. Olet pelkkä vähä-älyinen liippari. Kynnenalusesikin ovat ihan mustat. Hyi!” Renne kyykötöi kontillaan ja kuunteli räkytystä hiljaa. Kerkisin ajatella, että tähänkö loppui Rennen ura. Nainen kohottautui oksalle seisomaan. Se oli kuin joku lintuamatsoni. Renne sai lisää

satikutia: –”Jäkätijäk, sinä musta turjake! Kuulut alimpaan kategoriaan... Oikeastaan et kuulu mihinkään. Olet pohjasakkaa. Yksikään nainen ei pidä sinua yhtään minään. Et osaa edes kalastaa. Vielä vähemmän rakastaa... Kohta korpit nokkivat mustan raatosi... Repivät rivon ja paatuneen mustan sielusi taivaan tuuliin. Sen jälkeen joudut helvetin kuumimpaan onkaloon!”

Osanotto kiusatuksi tulemisen kohtaloon oli vähintään mitä saattoin tehdä.

– On ollut pirullinen nainen. Oikea epattoo!

Hyväksi lopuksi se vintikoi Renneä kivillä. Yksi kopsahti suoraan otsaan. Amatsooni oli armoton:

– ”Kutti kutti! Toivottavasti teki kipeää!” Itkin ja juoksin... Pakenin kuin haavoittunut eläin. Olin yksin oudossa korvessa. Sata kilometriä Siukusta. Istuin mättäälle ja itkin kauan ja hartaasti omaa huonouttani. Lopulta Renne pyyhkäisi vedet silmistä. Renne ajatteli, että tekeväälle sattuu. Kipiästikkin. Kusiaispesistä otin suunnan etelään. Nyt oon tässä.

– Teit oikein kun palasit. Sinua tarvitaan. Tästäkin tulee hyvä talvitie.

Renne keikautti lakkinsa taas takaraivolle. Nokilänttisistä kasvoista välkähtelivät taas valkeat hampaat.

– Renne ei tee huonoa jälkeä. Oletko nähnyt? Enkö olekin melko kovan koulun käynyt Renne?

Edessäni telan päältä ylös konkova mies ei puhunut palturia.

– Kyllä sinä olet. Ihan oikea ja väärentämätön...

– Se tässä Renneä eniten harmittaa, kun se akka sai enemmän ahvenia. Enhän minä arvannut, että kalat tykkää Junkkarisesta. Yksi kaveri muuten sanoikin, että Erkin ”Kohtalon valssi” on paras mahdollinen kalansyötti... Oli se kiero nainen... Oikein äksy vanhapiika. Ei semmoiset tarvitse Rennen apua... Näytti minulle pitkää nokkaa pari viikkoa sitten. Rennepä näytti takaisin...

– Se on oikein, lohdutin pakkasen pyrkiessä jo hytisyttämään hartioitani. – Kyllä se siitä lutviutuu.

Ilo palasi Renne Kopen olemukseen.

– Niin se on Rennekin ajatellut. Vaikka ei edes Renne oo niin

lujaluontoinen, että ei vaimaltaisi, hän puheli ja istahti kuskin paikalle. – Nyt ruvetaan kaverin kanssa pukkaan sulle tietä. Renne ei lannistu. Tänäkin iltana Rennellä on pikkurehvit semmoisen pyöräkän tytön kanssa. Renne jatkaa valitsemallaan tiellä. Niin kauan kun silmät vilkkuvat...

Humahtaen käynnistyvän Lorpattajan sisuksista tuprahti tuttu synkänmusta savupatsas. Se jäi leijumaan joka jytkähdyksellä vahtavan koneen yläpuolelle. Siitä se muuttui harvatahtisen loksutuksen myötä yhä sakeammaksi pilveksi.

Olin jo kääntämässä suksiani pois päin, kun korvani erottivat Rennen koneen uumenista säännöllisesti toistuvan tutun kilinän. Kun Renne vielä sääteli mustan koneensa vipuja, käännysin ja huusin hänelle niin lujaa kun jaksoin:

– Mikä tuo kilinä on?

Renne kurkisti avaamastaan hatarasta ovesta.

– Sydän! Rennellä ja tällä mustalla hirviöllä on tuommainen kilkattava sydän. Ne sykkiipi vain toisilleen. Rennellä tietenkin vielä Siukulle. Ja joskus muullekin...

Hiihdin jo muutaman potkun, kun Rennen viimeiset sanat kantautuivat korviini.

– Jos tarvitset apua naisasioissa tahikka yleensä elämässä, niin ota yhteyttä Renneen. Yöllä eli päivällä. Rennellä on aikaa kärsiville ja elämän kolhimille... Oikia polku löytyy synkästäkin korvesta!

Möyhyten musta mies vielä mustemman koneensa kanssa rynnisti kohti edessä kohoavaa lumitöyrästä. Jälkeen jäi lumesta puhdistunut viiden metrin kaista. Alaston suonkohta päästi pakkasilmaan mudantuoksuista höyryä. Se toi mieleen nopeasti ohitse kiitävän muiston kesästä. Kylmyys alkoi pyrkiytyä hartioitteni lisäksi myös kasvoihin ja sormenpäihin. Käänsin sukseni kohti kuu-raista petäjikköä. Lähdin hiihtämään kohti violetinkylmää vuoden viimeisen päivän auringonkajoa. Renne Koposen koneineen aiheuttamat äänet häipyivät kuulumattomiin. Hiljaisuus ympäröi minut. Kun pysähdyin, tuntui kuin olisin ollut yksin maailmassa.